MEDIEPLAN

Stockholms universitet

Stockholms universitetsbibliotek

Medieplan

Inledning

Arbetet med informationsförsörjning vid Stockholms universitetsbibliotek syftar till att ombesörja att våra primära användare, studenter, lärare och forskare, har tillgång till de medieresurser som behövs för den undervisning och forskning som bedrivs vid Stockholms universitet. En av universitetsbibliotekets viktigaste strategier är att ge våra användare snabb åtkomst till efterfrågade medieresurser. Målet är att de medieresurser som behövs levereras på kortast möjliga tid och i nära dialog med våra användare.

För att uppnå detta mål bedriver universitetsbiblioteket ett uttalat efterfråge- och behovsstyrt förvärvs- och beståndsarbete. Detta innebär att våra användare genom sina inköpsförslag och sitt användande av medieresurserna är delaktiga dels i urvalet av medieresurser som införskaffas, dels i hur vi förnyar, avslutar och gallrar medieresurser utifrån användning och efterfrågan.

Vi eftersträvar enkla beställningstjänster och väljer i första hand elektroniskt medieresursformat för att så snabbt som möjligt tillhandahålla, tillgängliggöra och synliggöra efterfrågade medieresurser. Vår ambition är att använda tilldelade medieanslag på bästa sätt genom ett resurs- och kostnadseffektivt medieresursarbete, en enhetlig och effektiv administration av våra medieresurser samt flexibilitet och lyhördhet för våra användares förändrade behov och efterfrågan.

Ämnesprofil

Universitetsbiblioteket består av Frescatibiblioteket och ett antal biblioteksenheter. Ämnesprofilen omfattar ämnesområden inom Stockholms universitets humanistiska, juridiska, naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga fakulteter.

Bevakningspolicy

Vår mediestrategi är att så snabbt som möjligt införskaffa medieresurser när de efterfrågas av våra användare, inte baserat på troliga nutida eller framtida behov utifrån att universitetsbiblioteket ämnesbevakar inköp av medieresurser. I dagens snabbt föränderliga informationssamhälle är det omöjligt för universitetsbiblioteket att bevaka allt som publiceras tryckt och elektroniskt och ha den djuplodande ämneskunskap som våra användare har. Vi bevakar inte förlagsutgivning, kurslistor eller litteratur som är tillfälligt är slut hos leverantören. Förkomna och trasiga böcker ersätts då titlarna inkommer som nya inköpsförslag från användare eller i de fall då det handlar om känt, efterfrågat material som är kurslitteratur.

En del av universitetsbibliotekets tidigare ämnesbevakning har ersatts av åtkomst av stora mängder elektroniskt material som vi tillgängliggör direkt från olika förlag.

Bestånd

Universitetsbiblioteket har dels ett fysiskt bestånd, dels ett elektroniskt bestånd. Vårt fysiska bestånd äger vi och hanterar utifrån våra bestånds- och gallringsprinciper. Det elektroniska materialet äger vi eller prenumererar på. Elektroniskt prenumerationsmaterial som inte efterfrågas avslutar vi.

Det elektroniska materialet tillgängliggörs vanligtvis via leverantörernas egna plattformar. Innehållet på plattformarna kan ibland snabbt förändras genom att nytt material läggs till, men också genom att material på framför allt de aggregerade plattformarna (flera förlag samlade under en gemensam plattformsleverantör) av t.ex. rättighetsskäl kan tas bort eller att universitetsbibliotekets avtal med leverantören avslutas. Detta innebär ett, till viss del, flexibelt bestånd. Förändringar i utbudet till följd av leverantörens förändrade villkor är utom universitetsbibliotekets kontroll. I dessa fall kan vi vanligtvis istället införskaffa materialet via andra förvärvskanaler.

Upphandlade leverantörer

I egenskap av statlig myndighet använder sig universitetsbiblioteket i första hand av upphandlade leverantörer. Vi eftersträvar ett allmänt brett urval och en opartiskhet vad gäller val av förlag och utgivare utifrån Stockholms universitets forsknings- och undervisningsbehov. Urvalet sker oberoende av eventuella politiska, religiösa och kommersiella påtryckningar eller synpunkter.

Förvärvskanaler

Medieresursförvärvet sker i form av

- köp och lån av enstaka tryckta böcker och e-böcker samt e-bokspaket,
- prenumerationsavtal på tidskrifter och databaser,
- affärsmodeller direkt med förlag som kan ge tillgång till hela eller delar av deras förlags e-böcker eller audiovisuellt material. Dessa affärsmodeller brukar allmänt kallas EBS- eller PDA-modeller (Evidence-Based Selection och Patron-Driven Acquisition),
- pliktleveranser av allt svenskt tryck varav universitetsbiblioteket sparar en mindre del,
- inlån av tidskriftsartiklar och tryckta böcker från andra bibliotek,
- donationer, som tas emot i särskilda fall om institutioner vid Stockholms universitet önskar placera efterfrågat och relevant material i universitetsbiblioteket; vi förbehåller oss alltid rätten att fritt förfoga över mottaget material.

I första hand förvärvas elektronisk version och i vissa fall vid särskilda behov eller önskemål kompletterar vi med en tryckt version. Antikvariska köp och s.k. stående prenumerationer görs som regel inte. Universitetsbiblioteket fjärrlånar som regel inte tryckta böcker från andra bibliotek om vi har dem i elektroniskt format.

Elektronisk version

Universitetsbiblioteket införskaffar medieresurser i första hand i elektroniskt format baserat på att

- de finns tillgängliga i princip dygnet runt oberoende av var användarna befinner sig,
- flera samtidiga användare kan för det mesta använda samma medieresurs,
- det är lätt att uppdatera och dela innehållet,
- det innebär minskat behov av förvaringsutrymme, hyllarbete och transport,
- det ger snabb, och i många fall omedelbar leverans, oavsett var användaren befinner sig.

Universitetsbiblioteket eftersträvar generösa användarvillkor, då vi införskaffar elektroniska medieresurser vad gäller möjlighet till

- nedladdning, utskriftsmöjligheter och kopiering,
- allmänhetens tillgång till medieresurserna i universitetsbiblioteket s.k. walk-in use,
- möjlighet till fjärrlån, scholarly sharing och användningsrättigheter i undervisning,
- inga eller så få begränsningar som möjligt vid samtidig användning,
- läsbarhet på olika mobila enheter, interaktivitet med texten och talsyntes,
- åtkomst över hela Stockholms universitets nät via IP-nummer och distansåtkomst för studenter, lärare och forskare via proxyservern. I undantagsfall förvärvas medieresurser med manuell lösenordsinloggning.

Åtkomst elektroniska medieresurser

Universitetsbiblioteket tecknar egna, nationella och internationella licensavtal för elektroniska medieresurser med nyttjanderätt via universitetsinloggning för studenter, lärare och forskare vid Stockholms universitet. För affilierade forskare krävs alltid en SU-inloggning. Universitetsbiblioteket kan inte erbjuda andra användare access till medieresurserna annat än som besökare på universitetsbiblioteket.

Uppföljning och utvärdering

Systematisk och löpande översyn av medieresursbeståndet ska göras i förhållande till relevans, unicitet, kvalitet, användande, utrymmes-, logistik- och kostnadsaspekter.

Offentligt bibliotek

Universitetsbiblioteket är ett offentligt bibliotek och därmed öppet för allmänheten. Merparten av universitetsbibliotekets tryckta bestånd är tillgängligt för andra bibliotek genom fjärrlån. Det elektroniska materialet är tillgängligt för allmänheten på universitetsbiblioteket inom campusområdet.

Bestånds- och gallringsplan

Stockholms universitetsbibliotek eftersträvar ett relevant mediebestånd som är i balans med våra användares efterfrågan och användning av materialet, samt eventuella bevarandekrav och hänsyn till lokalutrymme och logistikhantering.

Genomgång och gallring av universitetsbibliotekets tryckta och elektroniska bestånd (undantaget raritets- och specialsamlingar) bör ske regelbundet utifrån allmänna övergripande gallringskriterier med hänsyn till behov av eventuella avvikelser inom specifika ämnen. Skäl för gallring av tryckt material eller avslutande av elektroniskt kan vara att

- årgångar av tryckta tidskrifter finns i elektronisk form med arkivsäkra rättigheter,
- titeln finns både i elektroniskt och tryckt format med låg eller ingen användning på det tryckta formatet,
- det tryckta exemplaret är trasigt och uttjänt och ska kasseras,
- det finns dupletter eller fler tryckta exemplar av en titel,
- litteraturen är föråldrad och inte relevant av historiska skäl,
- ämnet inte längre är relevant på Stockholms universitet,
- nyare och reviderade upplagor finns av titeln,
- boken har lånats ut få gånger, inte alls eller senaste lånetillfälle ligger långt tillbaka i tiden,
- det finns låg eller obefintlig användning av icke unikt material.

En medieresurs kan uppfylla något eller några av ovanstående kriterier, men universitetsbiblioteket *kan* ändå välja att inte gallra eller avsluta medieresursen utan istället magasinera/behålla materialet baserat på att

- universitetsbiblioteket har ett särskilt ansvar för universitetets egen publicering,
- universitetsbiblioteket är det enda forskningsbiblioteket i landet som har ett exemplar av materialet,
- materialet ingår i en samling som universitetsbiblioteket har fått som gåva och där det eventuellt finns en överenskommelse om bevarande,
- materialet är en klassiker eller på annat sätt forskningsrelevant för universitetet.

Medieplanen är förankrad i Stockholms universitets biblioteksstyrelse 2015-05-25 och Stockholms universitetsbiblioteks ledningsgrupp 2015-05-27.
Översyn av medieplanen sker årligen och den revideras vid behov.